

Preben Aavitsland
Ærfulgveien 53
4623 Kristiansand

Deres ref.:

Vår ref.: 13/2681

Dato: 5.11.2013

Klage på lege for uttalelser i media

Vi viser til tidligere korrespondanse.

Saken ble behandlet av Rådet for legeetikk i møte den 23.10.2013.

Av protokollen fremgår:

Sak 66/2013 Klage på lege for uttalelser i media 13/2681.

██████████ har i brev av 7.6.2013 innklaget lege Preben Aavitsland for uttalelser om borreliose i media. ██████████ mener Aavitsland har brutt følgende paragrafer i Etiske regler for leger: Kap I, § 1, som bl.a. sier at legen skal verne menneskets helse og hjelpe syke til å gjenvinne sin helse, og at legen skal bygge sin gjerning på sannhet og rettferdighet i forhold til pasient og samfunn, Kap I, § 2 som bl.a. sier at legen skal ivareta den enkelte pasients integritet, og at pasienten skal behandles med barmhjertighet, omsorg og respekt, Kap I, § 11 som bl.a. sier at en lege skal gi allmenheten og myndigheter saklig informasjon om medisinske spørsmål og bør sikre adgang til å kontrollere hvordan uttalelsen blir offentliggjort og Kap II, § 4 som sier at *«En lege må være varsom med å kritisere kolleger og medarbeidere overfor pasienter og pårørende, men må alltid ha pasientens interesse for øye»*.

Rådet vedtok å behandle klagen som klagesak i møte 12.6.2013. Aavitsland har svart på klagen i brev av 25.7.2013. Ytterligere kommentarer er gitt av ██████████ i brev av 13.9.2013 og av Aavitsland i brev av 3.10.2013. Aavitsland har utdypet sine synspunkter i møte med Rådet for legeetikk.

Saken er denne:

I forbindelse med en intens offentlig debatt om forståelse og behandling av flåttsykdom/borreliose deltok Aavitsland bl.a. med kronikk på NRK Ytring og uttalelser til Dagsrevyen, Dagsnytt 18, Dagbladet, VG og på Twitter. ██████████ mener at flere av utsagnene er personhets, grov sjikane, pasientmobbing og uetisk angrep på kolleger og at disse bryter med

de ovenfor nevnte paragrafer i etikkreglene. Han gir flere eksempler, f.eks. omtale av to forskere som «to uansvarlige, pensjonerte biologer som tror de ser bakterier i Monsens blod» og kritikkverdig omtale av dr Luneng, og uttalelser i media om at «kronisk borreliose er en falsk epidemi», «smittekilden er en allianse av poliklinikker og pasientforeninger i USA, ikke flåtten på Sørlandet», «Borreliose er ikke farlig», og «Smitten kommer fra internett, ikke fra skogen».

Aavitsland viser til at noen av de påståtte utsagnene har han ikke uttalt. Han har kommentert de han vedkjenner seg og mener de ikke bryter med de nevnte paragrafer i Etiske regler for leger fordi uttalelsene om faglige forhold gjenspeiler det som er den vitenskapelig baserte og dermed de nasjonale og internasjonale oppfatningene om sykdommen, både med hensyn til sykdomsforløp, diagnostikk og behandling. Han forsvarer kritikken av dr Luneng siden Luneng ikke holder seg til etablerte faglige retningslinjer, og tvilen om Lars Monsens diagnose siden Monsen i detalj har beskrevet sine symptomer og utredninger og kommet med kraftig kritikk av det offentlige helsevesenet. Aavitsland mener han ikke har drevet sjikane eller pasientmobbing all den tid han ikke har omtalt enkeltpasienter.

Rådet **vedtok** å uttale:

Rådet er kjent med at denne debatten er intens i Norge som i andre land. Rådet tar ikke stilling i medisinsk-faglige spørsmål, jf. Reglement for Rådet for legeetikk, § 2, 2. ledd, men konstaterer at innklagetes syn er i tråd med offisielle nasjonale og internasjonale oppfatninger om årsaksforhold, sykdomsbilde, diagnostikk og behandling av borreliose, og at dr Luneng har fått tilbakekalt sin autorisasjon som lege fra Helsetilsynet med begrunnelsen uforsvarlig legevirksomhet. Rådet mener derfor at innklagete lege ikke har opptrådt usaklig. Tvert om vil Rådet gi ham honnør for så tydelig å ha redegjort for det vitenskapelig anerkjente synet på sykdommen og behandling. Dette er helt i tråd med legers forpliktelse om å gi saklig informasjon til allmenheten og myndigheter, jf. Etiske regler Kap I, § 11, og det er særlig viktig at innklagete lege har bidratt i denne debatten ut fra hans relevante kompetanse og hans ledende stilling i norsk helsevesen. Kap II, § 4 i Etiske regler for leger sier at en lege skal være varsom med å kritisere kolleger. Luneng har selv vært en aktiv formidler av sitt syn og kritikk av det offentlige helsevesenet, og må derfor tåle offentlig kritikk. Innklagete lege handler helt i tråd med den viktigste bestemmelsen i denne paragrafen ved «*alltid å ha pasientens interesse for øye*». I denne sammenhengen tenker Rådet på den store gruppen av mennesker med forskjellige kronisk sykdommer som har symptomer som til forveksling ligner de som er påstått å ha sin årsak i borreliose. Dette er pasienter som kan tenkes å utsette seg for feil diagnostikk og behandling dersom de følger rådene fra Norsk Borreliose Senter.

Rådet oppfatter det heller ikke som kritikkverdig å kommentere Lars Monsens sykdomsbilde siden Monsen selv har gjort dette i detalj og har søkt offentlig oppmerksomhet, bl.a. har hans utspill vært egnet til å svekke tilliten til norsk helsevesen og skape utrygghet hos pasienter med forskjellige kroniske sykdommer. Monsen har heller ikke klaget til Rådet for legeetikk.

Noen av innklagete leges uttalelser har en spiss og polemisk form, men Rådet er ikke enig med klager i at dette er personhets og pasientmobbing all den tid ingen enkeltpasienter er omtalt på en slik måte. Rådet mener derfor at formuleringene ikke bryter med bestemmelsene i Etiske regler for leger Kap I, §§ 1 og 2. Dette gjelder en prinsipiell debatt der også forkjemperne for den sykdomsforståelsen som klager representerer, bruker spisset retorikk og sterke virkemidler slik som i demonstrasjonen foran Stortinget som var utgangspunktet for mye av debatten. Ytringsfriheten er grunnleggende, og Rådet mener at det er akseptabelt og kanskje nødvendig i

vår tabloide verden å bruke et spisset språk for å formidle klare synspunkter i denne typen debatter. Rådet kan heller ikke finne utsagn fra innklagete lege som kan oppfattes som usaklige. Klager gis derfor ikke medhold i noen av forholdene som klagen omfatter.

RÅDET FOR LEGETIKK

(Sign.)

Trond Markestad

Leder

Stine K. Tønsaker

Stine K. Tønsaker